

Sygn. akt VII U 2463/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Błaszczyk-Terlecka

Protokolant: st.sekr.sądowy Anna Szewczyk

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2013 r. w Gdańsku

sprawy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne wobec H. L.

na skutek odwołania: (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 14 marca 2012 r. nr (...) - (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt VII U 2463/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 marca 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. stwierdził, iż podwyższa podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe H. L. zatrudnionego na podstawie umowy o pracę i wykonującego umowę o dzieło na rzecz płatnika (...) Sp. z o.o. o kwoty wynagrodzenia z tytułu umowy o dzieło, wymienione w "zestawieniu wynagrodzeń nie uwzględnionych w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne", stanowiącym załącznik decyzji.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że w toku czynności kontrolnych Oddziału ZUS w G. w firmie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. Inspektor Kontroli ZUS stwierdził fakt nie zadeklarowania składek na ubezpieczenia społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych od wypłaconych wynagrodzeń za nadgodziny pracowników wykonujących pracę na rzecz firmy (...) Sp. z o.o. w okresach: 01-12/2000r., 02-12/2001r., 02-12/2002r., 02-12/2003r., 02-12/2004r., 05-12/2005r., 02-12/2006r. Na podstawie danych zawartych w systemie informatycznym ZUS ustalono, iż H. L. jest zgłoszony od 7.05.2003 r. do dnia 12.12.2003r. od dnia 15.03.2004r. do 23.12.2004r. i od dnia 1.04.2005r. do chwili obecnej do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w firmie (...) Sp. z o.o. Pozyskano również od płatnika składek (...) Sp. z o.o. 3 rachunki do umowy o dzieło, wystawionych w okresie od 30.04.2006 r. do 31.10.2006r. odnoszących się do wykonywania przez W. S. czynności w ramach umowy o dzieło – na rzecz ww. płatnika, u którego pozostawał on

w zatrudnieniu. Organ rentowy wskazał, że w świetle obowiązujących wówczas przepisów umowa powyższa powinna być traktowana dla celów ubezpieczeń społecznych jako umowa o pracę.

Dalej, organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych za pracownika uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz własnego pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Status pracownika wyznacza więc w istocie nie tylko podstawa nawiązania więzi prawnej między pracownikiem a pracodawcą ale również fakt świadczenia pracy, faktycznego wykonywania obowiązków pracowniczych. Organ rentowy nadmienił, że definicja pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych została rozszerzona na mocy art. 1 pkt 4 lit. b) ustawy z dnia 23.12.1999r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 1999r. Nr 110, poz. 1256) - w art. 8 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych dodano ust. 2a, z mocą obowiązującą od dnia ogłoszenia ww. ustawy z dnia 23.12.1999r. o zmianie ustawy z dnia 23.12.1999r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych... ,tj. od dnia 30.12.1999r.

Organ rentowy stwierdził, iż dokumentacja przedłożona przez płatnika w toku kontroli wskazuje na wykonywanie przez pracowników firmy (...) z o.o pracy w godzinach nadliczbowych (po godzinie 15). Nie stwierdzono jednakże różnic w zakresie prac wykonywanych w firmie w godzinach 7 -15, jak i w godzinach późniejszych. Szczegółowa analiza rachunków (kwot wypłat za wykonanie umów o dzieło) wykazała przy tym, że do ich wyliczenia zastosowano przepisy kodeksu pracy dotyczące wykonywania pracy w godzinach nadliczbowych - kwoty znajdujące się na kartach pracy i w godzinach nadliczbowych są zgodne z kwotami znajdującymi się na rachunkach do umów o dzieło. Tylko w miesiącach, w których nie wystawiano rachunków do umowy o dzieło, a prace były wykonywane w ramach godzin nadliczbowych, wynagrodzenia z tytułu nadgodzin były rozliczane na liście płac, naliczano również składki na ubezpieczenia społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Organ rentowy wskazał również, że stosownie do art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło.

Z uwagi na fakt, iż płatnik (...) Sp. z o.o. nie dopełnił ciężącego na nim obowiązku dotyczącego uwzględnienia w podstawie wymiaru składek przychodu uzyskiwanego przez H. L. z tytułu wykonywania pracy w godzinach nadliczbowych, organ rentowy wydał decyzję o podwyższeniu podstawy wymiaru składek.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł (...) Sp. z o.o. w G., żądając jej zmiany poprzez umorzenie postępowania oraz zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu decyzji odwołujący się zwrócił uwagę, że czynności kontrolne zostały przeprowadzone 5 lat temu. Nadto, wypunktował następujące zarzuty:

1. Wady zaskarżonej decyzji dyskwalifikujące ją jako akt administracyjny

Odwołujący się wskazał, że Sąd ubezpieczeń społecznych - jako sąd powszechny - może i powinien dostrzegać wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego, jako przedmiotu odwołania. W ocenie odwołującego się, zaskarżona decyzja jest dotknięta właśnie takimi wadami:

a) Brak podpisu osoby upoważnionej do wydawania decyzji

Odwołujący się zwrócił uwagę na treść art. 107 k.p.a., zgodnie z którym decyzja musi zawierać podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania decyzji i wskazał, że zaskarżoną decyzję podpisała kierownik referatu mgr D. S., bez podania jakichkolwiek danych co do istnienia takiego upoważnienia. Zdaniem odwołującego stanowi to istotną wadę decyzji.

b) Brak podpisu pod decyzją (załącznikiem)

Według odwołującego się drugą wadą dyskwalifikującą zaskarżoną decyzją jest brak podpisu pod załącznikiem „zestawienia wynagrodzeń nie uwzględnionych w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne”. Zdaniem odwołującego się, jeżeli zgodnie z treścią decyzji, załącznik stanowi jej integralną część, winien także być podpisany. Brak takiego podpisu oznacza, że decyzja nie rozstrzyga istoty sprawy. Odwołujący się wskazał, że przedmiotem postępowania miało być ustalanie nowej - wyższej podstawy wymiaru do obliczenia składek zainteresowanego. Tymczasem bez podpisu pod załącznikiem, który wyliczenie tej nowej - wyższej podstawy zawierał, decyzja nie rozstrzyga w ogóle sprawy. Odwołujący się wskazał, że przepis art. 107 §1 kpa nie wymienia w strukturze decyzji załącznika jako elementu jej treści. Wynika z tego, że wszelkie rozliczenia jakie były przedmiotem postępowania i mają być załatwione w formie decyzji, winny znaleźć się w jej treści, a nie poza nią.

c) Brak wszczęcia postępowania zakończonego zaskarżoną decyzją.

Odwołujący się wskazał, że postępowanie kontrolne zostało zakończone w dn. 30.10.2007 r. poprzez sporządzenie i podpisanie protokołu kontroli. Po tej dacie nie wszczęto żadnego innego postępowania w tym samym przedmiocie. Przepisy art. 83 usus, na których opiera zaskarżoną decyzję ZUS, nie przewidują *expressis verbis* inicjatywy wszczęcia postępowania kończącego się zaskarżoną decyzją wymiarową. W takim przypadku, należy przyjąć, że jeżeli przedmiotem tego postępowania jest określenie ciężących obowiązków, ograniczenie lub cofnięcie uprawnień - tak jak w niniejszym przypadku -wszczęcie postępowania następuje z urzędu (por. wyrok WSA w Warszawie z dn. 30.10.2008 r., II SAB/Wa 113/08, LEX nr 527552). Zgodnie z art. 61 ust 4 kpa w zw. z art. 123 usus, o wszczęciu takiego postępowania należy

powiadomić wszystkie strony, celem umożliwienia im czynnego udziału w postępowaniu oraz zawiadomienia ich przed wydaniem decyzji o możliwości wypowiedzenia się co do materiału sprawy oraz zarzutów (art. 10 kpa). Zawiadomienie określa też granice postępowania, które nie mogą być zmienione bez kolejnego poinformowania strony. Odwołujący się wskazał, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych w żaden sposób nie zawiadomił płatnika/ odwołującego się o wszczęciu postępowania w sprawie zakończonej zaskarżoną decyzją. Tymczasem nie jest dopuszczalne prowadzenie postępowania bez uprzedniego, zawiadomienia stron o jego wszczęciu (por. wyrok WSA w Gliwicach z dn. 14.05.2009r. II SA /G11151/08, LEX nr 550459).

2. Niemożliwość wydania decyzji wymiarowej odnośnie - podstawy wymiaru dla składek przedawnionych.

Odwołujący się powołał treść art. 24 ust 4 usus oraz orzecznictwo Sądu Najwyższego i wskazał, że w jego ocenie przyczyną wydania zaskarżonej decyzji w takim kształcie, po prawie 5 latach od zakończonej kontroli, jest chęć ZUS-u uzyskania zawieszenia biegu tego terminu przedawnienia, w związku z nowymi, obowiązującymi od dnia 01.01.2012 r. przepisami. Chodzi tu o wprowadzony ustawą z dnia 28.04.2011 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2011.138.808) art. 24 ust 5f usus.

Odwołujący się stwierdził, że wszystkie składki, których wymagalność powstała przed dniem wydania zaskarżonej decyzji są przedawnione i ZUS nie może dochodzić ich zwrotu. Jak wskazał odwołujący się niedopuszczalne jest wydanie decyzji dotyczącej podstawy wymiaru składek jeżeli od obowiązku obliczenia i pobrania składek minął termin przedawnienia należności z ich tytułu.

3. wniosek o zmianę zaskarżonej decyzji i umorzenie postępowania.

Powyższy wniosek odwołujący się uzasadnił tym, że stosownie do przepisu art. 477¹⁴ §2 kpc, Sąd ubezpieczeń społecznych w razie uwzględnienia odwołania „zmienia zaskarżoną decyzję w całości lub w części i orzeka co do

istoty sprawy". Wśród przewidzianych w tych ostatnich przepisach sposobów rozpoznania odwołania przez sąd nie przewidziano stwierdzenia nieważności decyzji organu rentowego (co należałoby w pierwszej kolejności uczynić wobec decyzji zaskarżonej), nawet przy odpowiednim stosowaniu art. 180 § 1 kpa. Sąd pierwszej instancji albo oddala odwołanie, albo, uznając je za zasadne, zmienia zaskarżoną decyzję. Z tych względów – jak wskazał odwołujący się – wada decyzji administracyjnej nie może prowadzić do kasacyjnego uchylecia decyzji, gdyby takie żądanie wyraziła strona w odwołaniu. Dalej, odwołujący się wywodził, że jedną z możliwych decyzji jakie władny był podjąć organ rentowy była decyzja o umorzeniu postępowania (art. 105 kpa). Jest to sposób rozstrzygnięcia sprawy administracyjnej w „inny sposób”, co nie zmienia faktu, że jest to orzeczenie co do istoty sprawy. Zdaniem odwołującego się zasada ta ma zastosowanie do przedawnionego okresu sprzed wydania decyzji. Jeżeli bowiem niedopuszczalne jest wydanie decyzji o ustaleniu podstawy wymiaru składek przedawnionych, to wobec braku przedmiotu postępowania staje się ono bezprzedmiotowe albo w całości albo w części. Takiej prawidłowej decyzji ZUS nie wydał - wydał inną, o niedopuszczalnej treści - a zatem Sąd ubezpieczeniowy winien zgodnie z art. 477¹⁴§2 kpc zmienić ją i prawidłowo orzec co do umorzenia postępowania. Zdaniem odwołującego się płatnika identyczne rozwiązanie winno być podjęte ze względu na argumenty powołane w pkt 1 uzasadnienia odwołania, tj. dotyczące rażącej wadliwości decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy zauważył, że spółka nie odnosi się do merytorycznej zasadności przyjętej przez ZUS kwalifikacji podstawy wymiaru składek, z uwagi na świadczenie pracy przez zainteresowanego na podstawie umowy o dzieło na rzecz własnego pracodawcy (definicja pracownika określona w art. 8 ust.2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), wskazuje natomiast na wady zaskarżonej decyzji.

Ustosunkowując się do w/w zarzutów pozwany organ rentowy stwierdził, że przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie przewidują czasowych ograniczeń (przedawnienia) odnośnie terminu wydawania decyzji przez ZUS, poza przepisem art. 118 § 1 ordynacji podatkowej, który dotyczy decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej i który do składek ZUS stosuje się na podstawie art. 31 ustawy systemowej.

Ponadto, biorąc pod uwagę zarzut niemożności wydania decyzji wymiarowej z uwagi na przedawnienie należności z tytułu składek, zdaniem organu rentowego zwrócić należy uwagę na treść art. 24 ust.5f ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - „ W przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna." Jeżeli, zgodnie z cytowanym przepisem, za datę wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie uznać datę wszczęcia postępowania kontrolnego (3.10.2007r), to zarzut przedawnienia należności ze strony płatnika jest chybiony, albowiem zaskarżona decyzja nie jest decyzją prawomocną. Organ rentowy powołał, że w wyroku z dnia 6.04.2011 r (IIUK 313/10) - LEX nr 885010 - Sąd Najwyższy stwierdził, że „do nieprzedawnionych do dnia 31.12.2002r należności z tytułu składek stosuje się nie tylko nowy, wydłużony termin przedawnienia ale również wszystkie nowe przepisy dotyczące okoliczności mających wpływ na bieg tego terminu, to jest jego przerwanie, zawieszenie oraz zabezpieczenie, o ile wymienione w nowych przepisach podstawy przerwania lub zawieszenia biegu przedawnienia powstały po tej dacie". W innym wyroku z dnia 12.07.2007r (I UK 37/07) - LEX nr 37/07 (cytowanym również w odwołaniu przez skarżącego) Sąd Najwyższy stwierdził - „, prawo zmiany terminów przedawnienia jest domeną ustawodawcy i skoro ma w ten sposób wpływ na stosunki cywilnoprawne, to obejmuje ono również stosunki publicznoprawne (należności składkowe). Inaczej mówiąc, dłużnik musi się poddać terminom przedawnienia wydłużonym przez ustawodawcę w czasie trwania stosunku prawnego".

Odnośnie zarzutu braku wszczęcia postępowania administracyjnego przed wydaniem decyzji, organ rentowy wskazał, że nie dokonano tej czynności w celu zapoznania płatnika z aktami sprawy, z uwagi na to, iż zakres dokonanych ustaleń kontrolnych nie uległ zmianie, a spółka zgłaszała do protokołu swoje zastrzeżenia. Innymi słowy mówiąc,

okoliczności stanowiące podstawę rozstrzygnięcia a ustalone w toku postępowania dowodowego znane były stronie i zostały uwzględnione przy podejmowaniu decyzji.

W kwestii zarzutu braku podpisu pod decyzją (braku umocowania osoby ją podpisującej) – organ rentowy wskazał, że jest on całkowicie chybiony, albowiem kierownik referatu, który podpisał się pod decyzją posiada odpowiednie upoważnienie do wydawania decyzji udzielone przez Prezesa ZUS, a oryginał tego upoważnienia wraz z informacją o jego ważności znajduje się w Rejestrze Upoważnień dostępnym w Biuletynie Informacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pod adresem www.zus.pl/bip.

Dalej organ rentowy stwierdził, że brak podpisu pod załącznikiem decyzji nie ma wpływu na jej ważność, skoro sama decyzja spełnia wymogi formalno - prawne i w swej treści powołuje się na załącznik, który w związku z tym stanowi jej integralną część. Innymi słowy jest to dokument zintegrowany, składający się z dwóch części, których treść stanowi całość i wskazuje na sposób powiązania poszczególnych części.

Organ rentowy zwrócił również uwagę że Sąd ubezpieczeń społecznych - jako sąd powszechny - może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego, jako przedmiotu odwołania. Stwierdzenie takiej wady następuje jednak tylko dla celów postępowania cywilnego i ze skutkami dla tego postępowania. W wypadkach innych wad, wymienionych w art. 156 § 1 k.p.a i w przepisach, do których odsyła art. 156 § 1 pkt 7 k.p.a, konieczne jest wszczęcie odpowiedniego postępowania administracyjnego w celu stwierdzenia nieważności decyzji i wyeliminowania jej z obrotu prawnego".(wyrok SN z dnia 14.01.2010r IUK 252/09 (Lex nr 577824).

Organ rentowy stwierdził również, że płatnik - spółka (...) nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek przychodu uzyskiwanego przez zainteresowanego z tytułu wykonywania pracy w godzinach nadliczbowych.

Postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2012r. Sąd wezwał do udziału w sprawie H. L. w charakterze zainteresowanego. (k. 21 akt sprawy)

Na rozprawie w dniu 21 marca 2013 r. pełnomocnik wnioskodawcy podtrzymał zarzuty dotyczące zaskarżonych decyzji. Zdaniem skarżącego decyzje dotknięte są takimi wadami formalnymi, które odbierają jej cechy decyzji w znaczeniu prawnym. Jednocześnie wskazał pełnomocnik wnioskodawcy , iż nie kwestionuje ustaleń ZUS ,tego, że Spółka popełniła błąd zawierając umowy o dzieło z własnym pracownikiem i nie odprowadzając należnych składek na ubezpieczenia . Pełnomocnik nie kwestionował ani kwot zwiększenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, ani okresów wykazanych w załączniku do decyzji.(k. 60)

Zainteresowany poparł stanowisko wnioskodawcy w sprawie (k. 60).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

H. L. zatrudniony jest w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w G. od dnia od 7.05.2003 r. do dnia 12.12.2003r. ,od dnia 15.03.2004r. do 23.12.2004r. i od dnia 1.04.2005r. do chwili obecnej na podstawie umów o pracę na stanowisku brukarza .

zeznania zainteresowanego k. 61

Z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę ubezpieczony zgłoszony był do ubezpieczeń społecznych.

Okoliczność bezsporna

W okresie od 30.04.2006 r .do 31.10. 2006r zawierał z Przedsiębiorstwem (...) Sp. z o.o. w G. umowy o dzieło, których przedmiotem było wykonanie koryta oraz podbudowy betonowej pod nawierzchnię ulic i chodników na terenie miasta G..

Z tytułu tych umów otrzymywał wynagrodzenie. Prace zlecone w ramach tych umów były tożsame z wykonanymi w ramach stosunku pracy i były to prace wykonywane w nadgodzinach .

Dowód: akta pozwanego: rachunki za wykonanie umów o dzieło k. 29-34v

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. nie zadeklarowała składek na ubezpieczenia społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych od wypłaconych wynagrodzeń za nadgodziny pracowników wykonujących pracę na rzecz firmy (...) Sp. z o.o. w okresach: 29.09.2006 r. do 31.10. 2006r ., a rozliczyła je jako umowy o dzieło.

Okoliczność bezsporna

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. w okresie od 3 października 2007r. do 31 października 2007r. przeprowadził czynności kontrolne w firmie (...) Sp. z o.o. w G..

Decyzją z dnia 14 marca 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. stwierdził, iż podwyższa podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe zainteresowanego zatrudnionego na podstawie umowy o pracę i wykonującego umowę o dzieło na rzecz płatnika (...) Sp. z o.o. w G. o kwoty wynagrodzenia z tytułu umowy o dzieło, wymienione w "zestawieniu wynagrodzeń nie uwzględnionych w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne", stanowiącym załącznik do decyzji.

Dowód: akta pozwanego - protokół kontroli k. 1-27, decyzja k. 35-39

Stan faktyczny w sprawie Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach przedłożony przez organ rentowy co do postępowania kontrolnego w sprawie (...) Sp. z o.o. w G. i na podstawie zeznań zainteresowanego .

Wskazany powyżej materiał dowodowy tworzy spójną i logiczną całość, obrazującą stan faktyczny sprawy, który należało ocenić przy uwzględnieniu obowiązujących przepisów prawa i stanowisk procesowych stron postępowania zawartych w decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz odwołaniu od tej decyzji.

Sąd Okręgowy zważył, że odwołujący się nie kwestionował merytorycznej zasadności zaskarżonej decyzji i okoliczności faktycznych, w oparciu o które została wydana a jedynie podniósł zarzut przedawnienia i wskazał na wady formalne zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przepis ten rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego, przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą, jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że - będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą. Można też wskazać, że art. 8 ust. 2a dotyczy z reguły takiej pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz pracodawcy, która mogłaby być świadczona przez jej wykonawcę w ramach stosunku pracy z tym pracodawcą,

z tym, że musiałby on wówczas przestrzegać przepisów o godzinach nadliczbowych, powierzeniu pracownikowi do wykonywania pracy innej niż umówiona (art. 42 § 4 k.p.) i innych ograniczeń i obciążeń wynikających z przepisów prawa pracy.

Ustalony w sprawie stan faktyczny wskazuje, że zainteresowany wykonywał na rzecz swojego pracodawcy Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w G. tożsamą rodzajowo pracę zarówno w ramach umowy o pracę, jak i umów o dzieło. Nie ma wątpliwości, że stanowiło to obejście przepisów kodeksu pracy o czasie pracy.

Nie ma wątpliwości, że zawierane z pracownikami, w tym z zainteresowanym, umowy o dzieło były umowami czasowo uzupełniającymi umowę o pracę. Ich przedmiotem było bowiem zobowiązanie pracownika do wykonywania pracy tego samego rodzaju, co praca określona w umowie o pracę. Nie było żadnego rozgraniczenia czasowego pomiędzy pracą świadczoną na podstawie umowy o pracę i umowy o dzieło. Umowy o dzieło zawarte zostały tylko i wyłącznie w celu wypłaty zainteresowanemu wynagrodzenia z dwóch różnych umów, co miało dawać płatnikowi wymierne korzyści w postaci oszczędności finansowych.

Z powyższych względów zainteresowany wykonując dzieło na podstawie umów zawartych z (...) Sp. z o.o. w G. był pracownikiem w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym tak, jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Jest on także zobowiązany obliczać, rozliczać i przekazywać składki co miesiąc do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (art. 17 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Ponadto, płatnicy składek w stosunku do pracownika, obliczają części składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe finansowane przez ubezpieczonych i po potrąceniu ich ze środków ubezpieczonych przekazują do Zakładu (art. 17 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Co do zarzutów wnioskodawcy naruszenia przy wydaniu zaskarżonych decyzji szeregu przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, Sąd Okręgowy wskazuje, że w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zastosowanie znajdują przepisy kodeksu postępowania cywilnego, a nie przepisy kodeksu postępowania administracyjnego. W związku z tym nie ma możliwości badania w świetle przepisów tego kodeksu prawidłowości wydanej przez organ rentowy decyzji. Naruszenie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego nie stanowi przesłanki wzruszenia decyzji przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych, więc także w tym aspekcie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego nie są przez ten sąd stosowane. Postępowanie sądowe w sprawach z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego i kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania, pozostaje poza przedmiotem tego postępowania. W związku z tym jest oczywiste, że wśród przewidzianych w art. 477⁹ § 3, 477¹⁰ § 2 i art. 477¹⁴ k.p.c. sposobów rozpoznania odwołania przez sąd nie przewidziano stwierdzenia nieważności decyzji organu rentowego, nawet przy odpowiednim stosowaniu art. 180 § 1 k.p.a.

Sąd ubezpieczeń społecznych - jako sąd powszechny - może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego (por. uchwały Sądu Najwyższego z 21 listopada 1980r., III CZP 43/80, OSNCP 1981 nr 8, póż. 142, z 27 listopada 1984r., III CZP 70/84, OSNCP 1985 nr 8, póż. 108 oraz z 21 września 1984r., III CZP 53/84, OSNCP 1985 nr 5-6, póż. 65), jako przedmiotu odwołania. Stwierdzenie takiej wady następuje jednak tylko dla celów postępowania cywilnego i ze skutkami dla tego tylko postępowania. Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w postanowieniu z 28 maja 2002r., II UKN 356/01, OSNP 2004/3/52 przychyłając się do stwierdzenia, iż postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej jest samodzielnym postępowaniem administracyjnym ograniczającym się do ustalenia, czy decyzja dotknięta jest jedną z wad wymienionych w art. 156 § 1 pkt 1-7 k.p.a. Rozstrzygnięcie kończące to postępowanie następuje w drodze decyzji (art. 158 § 1 k.p.a.) podejmowanej przez organ

administracji publicznej (art. 156 § 1 k.p.a.), toteż orzekanie w tej kwestii przez sąd powszechny byłoby naruszeniem kompetencji właściwego organu administracji publicznej.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy wskazuje, że zarzuty co do naruszeń prawa administracyjnego, zawarte w odwołaniu, nie mogą wpłynąć na zmianę zaskarżonej decyzji organu rentowego, zgodnie ze stanowiskiem skarżącego. Spółka nie odwołała się do Sądu Administracyjnego co do wad formalnych decyzji.

Sąd Okręgowy nie stwierdził jednakże by zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych była dotknięta wadami dyskwalifikującymi ją jako akt administracyjny.

Sąd Okręgowy nie ma wątpliwości, że kierownik referatu, który podpisał się pod decyzją z imienia i nazwiska posiada odpowiednie upoważnienie do wydawania decyzji udzielone przez Prezesa ZUS. W istocie, jak wskazał organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie, oryginał tego upoważnienia wraz z informacją o jego ważności znajduje się w Rejestrze Upoważnień dostępnym w Biuletynie Informacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pod adresem www.zus.pl/bip.

Zupełnie chybiony jest również argument jakoby brak podpisu pod załącznikiem do decyzji wskazywał na nierozstrzygnięcie przedmiotową decyzją istoty sprawy. Niewątpliwie załącznik ten stanowi integralną, nierozłączną część decyzji, która spełnia wymogi formalne aktu administracyjnego, w szczególności została prawidłowo podpisana. Wynika to wprost z sentencji zaskarżonej decyzji, w której powołano się na „kwoty wynagrodzenia z tytułu umowy o dzieło, wymienione w "zestawieniu wynagrodzeń nie uwzględnionych w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne", stanowiącym załącznik niniejszej decyzji.”

Za koniecznością stwierdzenia wadliwości decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie przemawia również argumentacja zawarta w pkt 1 lit. c uzasadnienia odwołania. W istocie między datą zakończenia kontroli przeprowadzonej przez organ rentowy a datą wydania zaskarżonej decyzji upłynął znaczny okres, płatnikowi przesłano jednak protokół kontroli, wniósł do tego protokołu zastrzeżenia. Jak wynika z treści decyzji, została ona wydana właśnie w wyniku postępowania kontrolnego z okresu 3.10.2007r. – 30.10.2007r. Niewątpliwie płatnikowi doręczono decyzję, od której się odwołał. Tym samym Sąd Okręgowy nie dopatrzył się naruszenia praw odwołującego się, które mogłoby skutkować uchynieniem decyzji, zgodnie z jego żądaniem.

Na uwzględnienie nie zasługuje też argumentacja odwołującego się co do podniesionego zarzutu przedawnienia należności wymienionych w zaskarżonej decyzji.

W myśl przepisu art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. 2009 Nr 205, poz. 1585 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym na dzień wydania decyzji należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne. Termin 5-letni przedawnienia wprowadziła ustawa z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. z dnia 28 października 2011 r.). Zgodnie z jej art. 27 ust 1 i 2 , zawierającym regulacje przejściowe, do przedawnienia należności z tytułu składek, o którym mowa w art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym tą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 2012 r. Jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012 r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Do dnia 31 grudnia 2011r. ustawa przewidywała termin 10-letni.

Ustawą z dnia 28.04.2011 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2011.138.808) został wprowadzony art. 24 ust 5f usus. Zgodnie z jego treścią w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna.

Przepisy przejściowe z ustawy z dnia 28.04.2011 r., tj. art. 5 ust 1 i ust 2 stanowią, że przepis ma zastosowanie do należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, nieopłaconych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli nie upłynął jeszcze termin ich dochodzenia. W powyższych przypadkach, okoliczności uzasadniające zawieszenie biegu terminu przedawnienia, określone w art. 24 ust. 5f ustawy uwzględnia się również wtedy, gdy okoliczności te wystąpiły przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej.

Zważywszy, iż do zadań organu rentowego, zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych należy wydawanie decyzji w zakresie indywidualnych spraw dotyczących ustalania wymiaru składek i ich poboru, przy czym ustalenie wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zawiera się w ustalaniu składek, które są pochodną podstawy wymiaru, wskazać należy, iż kwestia terminu przedawnienia należności z tytułu składek ma znaczenie dla wydania decyzji ustalającej podstawę wymiaru składek. Podkreślenia wymaga bowiem, iż przedawnienie należności z tytułu składek normowane przepisami prawa ubezpieczeń społecznych ze względu na odesłanie do prawa podatkowego w zakresie przedawnienia (art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 59 § 1 pkt 9 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (jednolity tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm.) prowadzi do wygaśnięcia zobowiązania i zakończenia stosunku prawnego bez zaspokojenia wierzyciela. Zobowiązanie, które wygasło żadną miarą nie może zostać spełnione. W tej sytuacji ustalenie wymiaru składek nie prowadzi do żadnego skutku. Wymiar składek, które wygasły nie może zostać dokonany. Celem wymiaru składek w takim stanie rzeczy nie jest ich pobór, ich ustalenie jest zatem bezpodstawne i niedopuszczalne, po ustaniu stosunku zobowiązaniowego. (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2010r. wydanego w sprawie II UK 377/09 (OSNCP 2011/23-24/307) .

Mając na względzie, że w niniejszej sprawie termin przedawnienia należności z tytułu składek to 10 lat i należy go uwzględnić licząc wstecz od dnia, w którym składki stały się wymagalne a datą graniczną jest data wydania zaskarżonej decyzji jako przerywająca bieg terminu przedawnienia, przy uwzględnieniu faktu, iż za każdy poszczególny miesiąc składki przedawniają się osobno po upływie 10 lat licząc od dnia, w którym poszczególne składki stały się wymagalne, a stały się wymagalne w terminie płatności przypadającym na 15 dzień następnego miesiąca (art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) .

Sąd Okręgowy na podstawie w/w przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c uznając, iż w sprawie nie zasadny jest zarzut przedawnienia oddalił odwołanie.

SSO Magdalena Błaszczyk- Terlecka